



**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННО-ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

11 квітня 2025 року

Хмельницький

№72/16 – рк/к

Про припинення дій,
що містять ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

Адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали дослідження ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, проведеного Другим відділом досліджень і розслідувань Південно - західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) На підставі доручення голови Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) від 29.01.2025 №72-03/7-вд Відділенням проведено дослідження ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, учасником якого є Шепетівське комунальне підприємство водопровідно-каналізаційного господарства (далі – ШКПВКГ, Підприємство), та дотримання цим підприємством вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час укладання зі споживачами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (2) В ході дослідження Відділенням проведено аналіз публічного індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, розміщеного на офіційному веб-сайті ШКПВКГ за посиланням www.shkpvkg.com.ua/files/publicnuyinddogovir.pdf.
- (3) В результаті аналізу цього договору виявлено невідповідність його положень умовам Типового індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі – Типовий договір), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (далі – Постанова № 690) (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2022 р. № 85) зі змінами.
- (4) Дії ШКПВКГ, які полягають в укладанні зі споживачами публічного індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, положення якого не відповідають умовам Типового договору, містять

ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

2. СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ДІЯЛЬНІСТЬ ЯКОГО ДОСЛІДЖЕНО

- (5) Шепетівське комунальне підприємство водопровідно-каналізаційного господарства (*інформація з обмеженим доступом*) здійснює діяльність на підставі Статуту, має самостійний баланс, рахунки в установах банків, печатку зі своїм найменуванням, набуло прав юридичної особи з дня його державної реєстрації у встановленому законодавством порядку, від свого імені виступає у господарських, цивільних та адміністративних правовідносинах з юридичними та фізичними особами, набуває майнових прав та несе обов'язки, від свого імені виступає відповідачем та позивачем у судах, несе відповідальність за результати своєї господарської діяльності
- (6) Згідно з відомостями, які містяться в Єдиному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності Підприємства є 37.00 Каналізація, відведення й очищення стічних вод/
- (7) Підприємство надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення відповідно до ліцензії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 11.07.2014 № 887 (переоформлено рішенням від 17.11.2015 №2802).
- (8) Таким чином, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ШКПВКГ є суб'єктом господарювання.

3. СТАНОВИЩЕ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНКУ

- (9) Визначення становища ШКПВКГ на досліджуваному ринку здійснено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України № 49-р від 05.03.2002, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики та статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (10) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (11) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (12) Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є ШКПВКГ.
- (13) Конкретними послугами, які надаються Підприємством є: послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (14) Таким чином об'єктами аналізу визначено:

- послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;

- суб'єкт господарювання – ШКПВКГ.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

- (15) У відповідності до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців, постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (16) У відповідності до пункту 4.2. Методики, визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації, та цін.
- (17) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення за споживчими характеристиками, умовами споживання та реалізації не є взаємозамінними з будь-якими іншими послугами.
- (18) Відповідно до пункту 4.4. Методики, Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) може складатися шляхом визначення суб'єктів господарювання, які мають значущі обсяги продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.
- (19) Постачальниками послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є суб'єкти господарювання, які отримали ліцензію на провадження діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення.
- (20) ШКПВКГ провадить зазначену господарську діяльність на підставі ліцензії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 11.07.2014 № 887 (переоформлено рішенням від 17.11.2015 №2802).
- (21) ШКПВКГ надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживачам – юридичним та фізичним особам в межах міста Шепетівка Хмельницької області.

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (22) У відповідності з підпунктами 5.1 – 5.2 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (23) Відповідно до положень статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за **умови відсутності конкуренції** внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а **товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами)**, у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (24) Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у таких сферах, зокрема: централізованого водопостачання, централізованого водовідведення.
- (25) Згідно з частиною першою статті 1 Закону України «Про природні монополії» суб'єкт природної монополії – суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної

монополії.

- (26) Окрім того, необхідною умовою отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є приєднання внутрішньобудинкових систем водопостачання та водовідведення споживачів до водопровідних та каналізаційних мереж ШКПВКГ, тому споживач за звичайних умов не може легко перейти від споживання цього товару до споживання іншого.
- (27) Таким чином, товарними межами досліджуваного ринку є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, які, зокрема, надаються Підприємством в результаті здійснення господарської ліцензованої діяльності.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (28) Згідно з пунктом 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (29) Отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить господарську ліцензовану діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на певній території, на якій розміщені відповідні технологічні мережі до яких мають можливість приєднатись споживачі.
- (30) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, на якому Підприємство здійснює господарську діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, на підставі ліцензії, виданої Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 11.07.2014 № 887 (переоформлено рішенням від 17.11.2015 №2802), є територія міста Шепетівка Хмельницької області, в межах якої розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні ШКПВКГ.

3.5. Часові межі ринку

- (31) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (32) Згідно з пунктом 1.3 Методики, часові межі ринку – це час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (33) Ринок, на якому на протязі певного часу діє один і той самий склад продавців та покупців, може розглядатись, як ринок товару із сталою структурою.
- (34) Запровадження нових моделей організації договірних відносин на надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення фактично розпочалось у серпні 2019 року після набрання чинності Постановою № 690.
- (35) Постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 р. № 690» внесено зміни до Постанови № 690, в тому числі до типових договорів.
- (36) Постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2023 № 1405 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо оплати житлово-комунальних послуг» внесено зміни, зокрема, до Постанови № 690, в тому числі до типових договорів.
- (37) Станом на 29.01.2025 на офіційному веб-сайті ШКПВКГ за посиланням www.shkpvkg.com.ua/files/publicnuyinddogovir.pdf розміщено публічний індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого

водовідведення, положення якого не відповідають умовам (чинній редакції) Типового договору, затвердженого Постановою № 690 (зі змінами), про що працівниками Відділення складено акт від 29.01.2025.

- (38) Оскільки умови публічного індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, розміщеного на офіційному веб-сайті ШКПВКГ, не відповідали умовам Типового договору після набрання чинності постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2023 № 1405 (грудень 2023 року), часовими межами досліджуваного ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначено період: грудень 2023 року – березень 2025 року. Упродовж цього періоду структура ринку суттєво не змінювалась.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

- (39) Відповідно до пункту 9.1. Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (40) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (41) Ринок послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення характеризується наявністю організаційних та адміністративних бар'єрів, як то отримання ліцензій на здійснення господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (42) Окрім того, споживачі послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, об'єкти яких розташовані в зазначених територіальних (географічних) межах та приєднані до водопровідних та каналізаційних мереж, що перебувають у господарському віданні ШКПВКГ, не мають можливості отримувати ці послуги від іншого суб'єкта господарювання.
- (43) Отже, внаслідок наявних організаційних й адміністративних бар'єрів та технологічних особливостей надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, вступ нових суб'єктів господарювання на досліджуваний ринок послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, який перебуває у стані природної монополії, є неможливим, що свідчить про відсутність потенційних конкурентів.

3.7. Установлення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (44) Абзацом другим частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (45) З урахуванням наведеного, відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ринкове становище ШКПВКГ у період грудень 2023 – березень 2025 року має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах міста Шепетівка Хмельницької області, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні ШКПВКГ, оскільки у ШКПВКГ немає на цьому ринку жодного конкурента.

4. ОБСТАВИНИ, ВСТАНОВЛЕНІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

4.1. Нормативно-правове регулювання

- (46) Частиною першою статті 19 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» визначено, що послуги з централізованого питного водопостачання надаються споживачам підприємством питного водопостачання з урахуванням вимог Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» на підставі договору з: підприємствами, установами, організаціями, що безпосередньо користуються централізованим питним водопостачанням; підприємствами, установами або організаціями, у повному господарському віданні або оперативному управлінні яких перебуває житловий фонд і до обов'язків яких належить надання споживачам послуг з питного водопостачання; об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельними кооперативами та іншими об'єднаннями власників житла, яким передано право управління багатоквартирними будинками та забезпечення надання послуг з водопостачання на підставі укладених ними договорів; власниками будинків, що перебувають у приватній власності; індивідуальними і колективними споживачами житлово-комунальних послуг, визначеними Законом України «Про житлово-комунальні послуги».
- (47) Договір про надання послуг з питного водопостачання укладається безпосередньо між підприємством питного водопостачання або уповноваженою ним юридичною чи фізичною особою і споживачем, визначеним у частині першій цієї статті. Порядок надання споживачам послуг з питного водопостачання встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства (частина друга та третя статті 19 Закону «Про питну воду та питне водопостачання»).
- (48) Відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання, та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має наміри отримувати комунальні послуги з централізованого водопостачання, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг, регулюються Правилами надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типовими договорами про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі – Правила), затвердженими Постановою № 690 (зі змінами).
- (49) Постановою № 690 (зі змінами) затверджені такі типові договори:
- типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем;
 - типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
 - типовий договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
 - типовий договір з колективним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
 - типовий колективний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (50) Пунктом 5 Правил визначено, що послуги надаються споживачеві згідно з умовами типового договору про надання послуг, що укладається з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про житлово-комунальні послуги».
- (51) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 Закону України «Про житлово-

комунальні послуги» (далі – Закон про ЖКП) виконавець комунальної послуги зобов'язаний готувати та укладати із споживачем договори про надання комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором.

- (52) Згідно зі статтею 12 Закону про ЖКП надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах. Договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону. Такі договори можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).
- (53) Частиною четвертою статті 23 Закону про ЖКП визначено, що послуга з централізованого водопостачання надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з централізованого водопостачання, що затверджується Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (54) Відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону про ЖКП з власниками індивідуальних житлових будинків укладаються публічні договори приєднання про надання комунальних послуг, які вважаються укладеними, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги такий власник не вчинив дій щодо відключення (відмови) від комунальної послуги. При цьому розміщується повідомлення про місце опублікування тексту договору у загальнодоступних місцях на інформаційних стендах та/або рахунках на оплату послуг.
- (55) Відповідно до положень частини другої статті 179 Господарського кодексу України Кабінет Міністрів України, уповноважені ним або законом органи виконавчої влади можуть рекомендувати суб'єктам господарювання орієнтовні умови господарських договорів (примірні договори), а у випадках визначених законом – затверджувати типові договори.
- (56) Абзацом четвертим частини четвертої статті 179 Господарського кодексу України визначено, що при укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.
- (57) Абзацом другим частини третьої статті 6 Цивільного кодексу України передбачено, що сторони в договорі не можуть відступити від положень актів цивільного законодавства, якщо в цих актах прямо вказано про це, а також у разі, якщо обов'язковість для сторін положень актів цивільного законодавства впливає з їх змісту або із суті відносин між сторонами.

4.2. Фактичні обставини

- (58) У ході дослідження Відділенням було проведено аналіз договорів, укладених зі споживачами категорій «населення», «бюджетні установи та організації» та «інші споживачі», у редакції, яка діяла на момент надання інформації, розроблених Підприємством на виконання вимог чинного законодавства за новими моделями організації договірних відносин на надання послуг з централізованого водопостачання та

- централізованого водовідведення, наданих Відділенню листом ШКПВКГ від 07.02.2025 № 49 (вх. № 72-01/339 від 12.02.2025).
- (59) До листа ШКПВКГ від 07.02.2025 № 49 (вх. № 72-01/339 від 12.02.2025) Підприємством надано копії діючих договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, в тому числі публічних індивідуальних договорів, укладених Підприємством за новими моделями організації договірних відносин зі споживачами категорії «населення», «бюджетні установи та організації» та «інші споживачі».
- (60) За інформацією ШКПВКГ (лист від 07.02.2025 № 49 (вх. № 72-01/339 від 12.02.2025)) загальна кількість договорів, укладених за період з 01.01.2024 по 07.02.2025, складає 208 шт., з них:
- з населенням – 93 шт.,
 - з бюджетними установами організаціями та іншими споживачами – 115 шт.
- (61) Водночас, за відкритими даними на офіційному веб-сайті ШКПВКГ станом на 29.01.2025 за посиланням www.shkpvkg.com.ua/files/publicnuyinddogovir.pdf, розміщено публічний індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - Договір), про що працівниками Відділення складено акт від 29.01.2025.
- (62) За наявною у Відділення інформацією, 14 січня 2022 року Договір у чинній редакції було розміщено на офіційному веб-сайті ШКПВКГ, за посиланням www.shkpvkg.com.ua/files/publicnuyinddogovir.pdf.
- (63) Відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону про ЖКП, у разі якщо співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали з виконавцем комунальної послуги відповідний договір (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і послуг з постачання та розподілу електричної енергії), з ними укладається індивідуальний договір про надання комунальної послуги, що є публічним договором приєднання.
- (64) Такі договори вважаються укладеними, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем комунальної послуги. При цьому розміщується повідомлення про місце опублікування тексту договору у загальнодоступних місцях на інформаційних стендах та/або рахунках на оплату послуг.
- (65) Умови вищезазначеного Договору застосовуються Підприємством для усіх споживачів.
- (66) За результатом аналізу змісту Договору та договорів (№70042 від 01.10.2024, № 13565 від 01.04.2024, № 12429 від 01.08.2024, № 13641 від 01.06.2024, № 98510 від 28.06.2024, № 89001 від 01.07.2024, № 92303 від 01.06.2024, № 13652 від 01.05.2024, № 63008 від 01.08.2024, № 46259 від 23.05.2024, № 76033 від 01.01.2025, № 43008 від 31.01.2025), наданих ШКПВКГ листом від 03.12.2024 № 1445, в тому числі публічних індивідуальних договорів, виявлено невідповідність їх положень умовам (редакції) Типового договору, затвердженого Постановою № 690 (зі змінами).
- (67) Невідповідність положень Договору, що є публічним договором приєднання та договорів, наданих ШКПВКГ листом від 03.12.2024 № 1445, умовам Типового договору, затвердженого Постановою № 690 (зі змінами), полягає в наступному:

Порівняння умов Договору ШКПВКГ та умов Типового договору, затвердженого
Постановою № 690 (зі змінами)

Типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджений Постановою № 690 (зі змінами)	Публічний індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення ШКПВКГ	Наслідки невідповідності умовам Типового договору
<p>6. Виконавець зобов'язується надавати споживачу послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - послуги) <u>відповідної якості</u>, а споживач зобов'язується своєчасно та в повному обсязі оплачувати надані послуги за тарифами, встановленими відповідно до законодавства, в строки і на умовах, визначених цим договором.</p> <p>7. Вимоги до якості послуги:</p> <ul style="list-style-type: none"> - склад і якість питної води повинні відповідати вимогам державних санітарних норм і правил на питну воду; - значення тиску питної води повинно відповідати параметрам, встановленим державними будівельними нормами і правилами та розміщуватися на: <u>(посилання на сторінку на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або веб-сайті виконавця послуги)</u>. 	<p>1. Виконавець зобов'язується своєчасно надавати споживачеві послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а споживач зобов'язується оплачувати надані послуги за тарифами, встановленими відповідно до законодавства, у порядку, в строки і на умовах, що передбачені договором.</p> <p>2. Виконавець забезпечує якість питної води відповідно до вимог державних санітарних норм і правил з тиском питної води відповідно до параметрів, встановлених державними будівельними нормами, на межі інженерно-технічних систем постачання послуги виконавця та інженерно-технічних систем споживача.</p>	<p>Відсутність у договорах визначення якості послуг може призвести до порушення права споживача на отримання послуги належної якості за критеріями, визначеними законодавством, а відсутність у договорах умови розміщення відповідної інформації на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або веб-сайті виконавця послуги може призвести до порушення права споживача на отримання зазначеної інформації.</p>
<p>31. Розрахунковим періодом для оплати обсягу спожитих послуг є календарний місяць.</p> <p>Плата за абонентське обслуговування та плата за послуги нараховується щомісяця.</p> <p>Початок і закінчення розрахункового періоду для розрахунку розміру плати за абонентське обслуговування завжди збігаються з початком і закінченням календарного місяця відповідно.</p> <p>33. Споживач здійснює оплату за цим договором щомісяця не пізніше останнього числа місяця, що настає за розрахунковим періодом, що є граничним строком внесення плати за спожиті послуги</p>	<p>18. Розрахунковим періодом для оплати послуг є календарний місяць.</p> <p>Оплата послуг здійснюється не пізніше 20 числа місяця, що настає за розрахунковим періодом, якщо інше не визначено договором.</p>	<p>Обмеження терміну оплати послуг може призвести до нарахування пені виконавцем, у разі несплати споживачами рахунків у відведений їм строк</p>
<p>39. Споживач має право:</p> <p>3) на відшкодування збитків, завданих його майну, шкоди, заподіяної його життю або здоров'ю внаслідок неналежного</p>	<p>8) відшкодування збитків, завданих його майну, шкоди, заподіяної його життю або здоров'ю внаслідок неналежного</p>	<p>Відсутність у договорах законодавчо встановлених прав споживачів на усунення протягом 50 годин виявлених</p>

<p>надання або ненадання послуг та незаконного проникнення в належне йому житло (інший об'єкт нерухомого майна) виконавця або його представників;</p> <p>4) на усунення протягом 50 годин, якщо інше не визначено законодавством, виявлених недоліків у наданні послуг;</p> <p>6) отримувати від виконавця неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового споживання послуг, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуг, але не менше 15 днів), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (крім нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалася ліквідація, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача);</p> <p>9) без додаткової оплати отримувати від виконавця на зазначений споживачем засіб зв'язку детальний розрахунок розподілу обсягу спожитої послуги між споживачами будинку у строк, визначений Законом України "Про доступ до публічної інформації";</p> <p>10) без додаткової оплати отримувати на зазначений споживачем засіб зв'язку інформацію про проведені виконавцем нарахування плати за послуги (з розподілом за періодами та видами нарахувань) та отримані від споживача платежі у строк, визначений Законом України "Про доступ до публічної інформації";</p>	<p>надання або ненадання послуги та незаконного проникнення в належне йому житло (інший об'єкт нерухомого майна);</p> <p>Підпункт відсутній</p> <p>11) отримання від виконавця штрафу за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт у розмірі _____ відсотків середньомісячної плати за послугу за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12, за фактичний час споживання послуги) за кожен добу такого перевищення;</p> <p>14) отримання без додаткової оплати від виконавця детального розрахунку розподілу обсягу спожитих послуг між споживачами багатоквартирного будинку;</p> <p>15) отримання без додаткової оплати інформації про проведені виконавцем нарахування плати за послуги (за періодами та видами нарахувань) та отримані платежі;</p>	<p>недоліків у наданні послуг, не визначення розміру відсотків середньомісячної плати за послуги за попередні 12 місяців, не визначення строків отримання без додаткової оплати від виконавця детального розрахунку розподілу обсягу спожитої послуги між споживачами будинку та строків отримання без додаткової оплати інформації про проведені виконавцем нарахування плати за послуги (за періодами та видами нарахувань) та отримані платежі може призвести до звуження кола прав споживачів та обмеження способів захисту їх порушених прав з боку виконавця послуг.</p>
<p>Не передбачено</p>	<p>35. Споживач зобов'язаний:</p> <p>1) раціонально використовувати питну воду, не допускати її витоку із внутрішньобудинкових мереж та обладнання;</p> <p>3) утримувати в належному технічному і санітарному стані водопровідні мережі та обладнання;</p> <p>4) укладати договір про надання послуг у порядку і випадках, передбачених законом;</p> <p>13) письмово шляхом подання заяви інформувати виконавця про зміну власника приміщення (іншого об'єкту нерухомого майна), протягом 10 календарних днів з дня</p>	<p>Додаткові зобов'язання споживачів можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, а також додаткових фінансових витрат.</p>

	настання таких змін	
<p>Розділ «Права і обов'язки сторін» Пункт 40 «Споживач зобов'язаний»:</p> <p>11) інформувати виконавця про тимчасову відсутність в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб понад 30 календарних днів (за відсутності приладів обліку); якщо період відсутності споживача та інших осіб перевищує шість місяців, споживач для реалізації права на неоплату вартості послуг у разі їх невикористання (за відсутності приладів обліку) у місячний строк з моменту закінчення кожного шестимісячного періоду зобов'язаний надавати виконавцю оновлену заяву з відповідними підтвердними документами в електронній або паперовій формі.</p>	Підпункт відсутній	Відсутність у договорах умов щодо законодавчо встановлених прав і зобов'язань сторін за певних умов може призводити до ущемлення інтересів споживачів, які маючи підстави на зменшення розміру плати та/або не нарахування відповідної плати у разі тимчасової їх відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна), сплачуватимуть за неотримані послуги
<p>42. Виконавець зобов'язаний</p> <p>4) подавати воду для протипожежних потреб;</p> <p>8¹) здійснювати перерахування розміру нарахованої плати за послуги та/або ненарахування її для споживача протягом періоду тимчасової відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб за умови отримання заяви та документального підтвердження відповідно до умов договору;</p> <p>15) контролювати дотримання установлених міжпівірочних інтервалів для засобів виміральної техніки, які є складовою частиною вузла комерційного та розподільного обліку;</p> <p>16) протягом п'яти робочих днів надсилати управителю або відповідним виконавцям скарги споживачів щодо надання комунальних послуг у разі, коли вирішення таких питань належить до повноважень управителя або інших виконавців послуг;</p>	Підпункти відсутні	Відсутність у договорі зазначених обов'язків виконавця послуг може призвести к звуженню кола обов'язків виконавця послуг та тим самим ущемлення інтересів споживачів.
<p>47. У разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості виконавець зобов'язаний самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснити перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплатити споживачу неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового споживання послуги, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується</p>	Підпункт відсутній	Відсутність таких умов щодо прав споживача та зобов'язань виконавця може призвести до звуження кола прав споживача та кола обов'язків виконавця послуг, а також до ущемлення інтересів споживачів у вигляді недоотриманих коштів у зв'язку з невиконанням виконавцем покладених на нього зобов'язань

менш як 12 - за фактичний час споживання послуги, але не менше 15 днів), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (крім нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого здійснювалася ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача)		
---	--	--

- (68) Як видно з Таблиці, положення опублікованого на офіційному сайті ШКПВКГ за посиланням www.shkpvkg.com.ua/files/publicnuyinddogovir.pdf Договору, що пропонується ШКПВКГ для укладення зі споживачами, не відповідають умовам Типового договору, затвердженого Постановою № 690 (зі змінами).
- (69) Таким чином, ШКПВКГ, виклавши у договорах зі споживачами про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що є діючими, умови, які не відповідають умовам Типових договорів, затверджених Постановою № 690 (зі змінами), звузило коло прав споживачів та обов'язків виконавця послуг, а також його відповідальності за порушення умов цих договорів.
- (70) Зазначене одночасне звуження прав споживачів та звуження обов'язків виконавця послуг може ускладнити споживачу доведення факту порушення виконавцем порядку надання послуг та може ускладнити отримання споживачем від виконавця послуг перерахунку вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості, а також отримання компенсаційних виплат.
- (71) Відповідно пункту 5 Правил № 690, послуги надаються споживачу згідно з умовами типового договору про надання послуг, що укладається з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про житлово-комунальні послуги», та вимогами цих Правил.
- (72) Згідно з підпунктом 5 пункту 50 Правил № 690 виконавець послуг зобов'язаний готувати, укладати та переукладати із споживачем договір відповідно до обраної співвласниками моделі договірних відносин.
- (73) У відповідності до абзацу четвертого частини четвертої статті 179 Господарського кодексу України (далі – ГК) при укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.
- (74) Статтею 184 ГК регламентовано, зокрема, що укладення господарських договорів на основі типових договорів повинно здійснюватися з додержанням умов, передбачених статтею 179 цього Кодексу, не інакше як шляхом викладення договору у вигляді єдиного документа та відповідно до правил, встановлених нормативно-правовими актами щодо застосування типового договору.
- (75) Отже, ШКПВКГ повинно було укладати договори з індивідуальними споживачами про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення відповідно до Типових договорів, затверджених Постановою № 690 (зі змінами) не відступаючи від його змісту, не зменшуючи обсягів прав індивідуального споживача та власної відповідальності за порушення умов цього договору.

- (76) З огляду на зазначене, дії ШКПВКГ, які полягають в укладенні зі споживачами з грудня 2023 року договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що є діючими, які не відповідають умовам Типових договорів, затверджених Постановою № 690 (зі змінами), можуть призвести до ущемлення прав та інтересів споживачів.

5. АНТИКОНКУРЕНТНІ НАСЛІДКИ ДІЙ ШКПВКГ

- (77) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (78) ШКПВКГ, зменшивши обсяги прав споживача та власної відповідальності, уклало договори зі споживачами про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що є діючими, в редакції, яка не відповідає редакції Типових договорів, затверджених Постановою № 690 (зі змінами), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів.
- (79) Така поведінка ШКПВКГ є можливою лише внаслідок відсутності вибору для споживачів інших виконавців послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (80) З огляду на зазначене, завдяки ринковій владі ШКПВКГ має можливість нав'язувати споживачам умови договорів, які не передбачені нормами чинного законодавства, для можливості отримання ними послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що, в тому числі, може мати наслідком обмеження прав та ущемлення інтересів споживачів цих послуг.
- (81) Така поведінка притаманна саме монопольному утворенню, оскільки у взаємовідносинах із суб'єктом господарювання, що має монопольну владу, споживачі його послуг знаходяться з ним у нерівних умовах, змушені погоджуватись на всі вимоги та умови для можливості отримання послуг та фактично позбавлені захисту своїх прав та законних інтересів.

6. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ ШКПВКГ ДІЙ ЗА УМОВ ІСНУВАННЯ ЗНАЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ

- (82) Наявність у суб'єкта господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку не є протиправним, однак такий суб'єкт господарювання має усвідомлювати можливість певного обмеження своєї діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, визначати свою поведінку на основі пріоритету прав споживачів та у будь-якому разі не створювати умови, які породжують або можуть породжувати порушення їх прав та ущемлення інтересів.
- (83) Внаслідок вчинення ШКПВКГ дій, які полягали в укладанні зі споживачами публічного індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, положення якого не відповідають умовам Типового договору, затвердженого Постановою № 690, що за певних умов можуть призводити до ущемлення інтересів споживачів, привабливість послуг Підприємства для таких споживачів могла б різко зменшитися, а тому, за умов існування значної конкуренції на ринку, необхідною ознакою якої, відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», є можливість вибору у споживачів, ШКПВКГ істотно втратило б свою ринкову частку та, як наслідок, прибуток.

7. ВИСНОВКИ ВІДДІЛЕННЯ

- (84) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (85) Зловживання монополієм (домінуючим) становищем за умовами пункту 2 статті 50 цього Закону визнається порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (86) Враховуючи, що ШКПВКГ протягом грудня 2023 - березня 2025 року на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних (географічних) межах міста Шепетівка Хмельницької області, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні Підприємства, має ознаки монополію (домінуючого) становища, дії ШКПВКГ, які полягають в укладанні публічного індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, в редакції, розміщеній на офіційному сайті Підприємства, положення якого не відповідають умовам Типового договору та можуть призводити до ущемлення інтересів споживачів, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (87) Станом на 11.04.2025 вищезазначені дії Підприємства, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції не припинені.
- (88) Відповідно до частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють.

Враховуючи вищевикладене, з метою припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі статей 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

РЕКОМЕНДУЄ:

Шепетівському комунальному підприємству водопровідно-каналізаційного господарства (*інформація з обмеженим доступом*) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунути причини виникнення цього порушення і умови, що йому сприяють шляхом:

- Укладення зі споживачами публічного індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, розміщеного на офіційному сайті Підприємства, у відповідності до вимог чинної редакції Типового індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та

централізованого водовідведення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (зі змінами).

- Інформування споживачів, з якими укладено публічний індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, умови якого не відповідають Типовому договору, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (зі змінами), про можливість переукладання та/або внесення змін у відповідності до вищезазначеного Типового договору.

Зазначасмо, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умови виконання положень цих рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України не розпочинатиме провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **упродовж 30 днів** з дня їх отримання з наданням документів, підтверджуючих виконання рекомендацій.

Голова адміністративної колегії
Голова Відділення

Олег ФЕДОРЧУК